

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

GEWONE ZITTING 2013-2014

17 JANUARI 2014

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

houdende instemming met :

1° de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007, en

2° het Protocol, gedaan te Manama op 23 november 2009, tot wijziging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007

Memorie van toelichting

I. Inleiding

Algemene economische en politieke context

Algemeen

De Staat Bahrein bestaat uit een archipel van 33 eilanden met een totale oppervlakte van 700 vierkante km. Die archipel bevindt zich in de Perzische Golf ten westen van Qatar en ter hoogte van Saoedi-Arabië, waarmee het belangrijkste eiland (Bahrein, dat zijn naam heeft gegeven aan het land) verbonden is door een 26 kilometer lange brug.

De bevolking van Bahrein bedraagt 1.100.000 inwoners. Met een bruto nationaal inkomen per inwoner van

PARLEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 2013-2014

17 JANVIER 2014

PROJET D'ORDONNANCE

portant assentiment :

1° à la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, faite à Manama le 4 novembre 2007, et

2° au Protocole, fait à Manama le 23 novembre 2009, modifiant la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, faite à Manama le 4 novembre 2007

Exposé des motifs

I. Introduction

Contexte économique et politique général

Généralités

L'Etat de Bahreïn occupe un archipel de 33 îles d'une superficie totale de 700 kilomètres carrés. Cet archipel se situe au sein du Golfe Persique, à l'ouest du Qatar et au large de l'Arabie Saoudite, avec laquelle l'île la plus importante (Bahreïn, qui a donné son nom au pays) est reliée par un pont long de 26 kilomètres.

La population de Bahreïn s'élève à 1.100.000 habitants. Avec un revenu national brut par habitant de 15.920 USD,

15.920 USD rangschikt de atlas van de Wereldbank (2010) dit Koninkrijk, net als onder andere Qatar en Saoedi-Arabië, bij de niet-OESO-landen met een hoog inkomen.

Met een aandeel van 80 % van de Bahreïnse uitvoer blijft de petroleum- en gasproductie een belangrijke plaats innemen in de economie van dit land. Dit belang neemt evenwel stilaan af. De petroleum- en gasuitvoer vertegenwoordigt momenteel nog slechts 25 % van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Oorzaak daarvan is het beleid van economische diversifiëring dat Bahrein voert. Aangezien het over minder aanzienlijke oliereserves beschikt dan zijn buurlanden was Bahrein immers de eerste Golfstaat die ingezet heeft op de ontwikkeling van andere economische bedrijvigheden. Er is inmiddels een aanzienlijke aluminiumindustrie en hetzelfde geldt voor de sector van de petrochemie. Ook het toerisme bloeit, maar het is de financiële sector die de meest opmerkelijke ontwikkeling heeft gekend, in zoverre dat deze goed is voor zowat 30 % van het BBP van het land. Met ongeveer 400 banken en andere financiële instellingen die er hun bedrijvigheid ontwikkelen, is Manama, de hoofdstad van Bahrein, uitgegroeid tot het belangrijkste financiële centrum van de regio rond de Perzische Golf.

De Belgische uitvoer naar Bahrein (voornamelijk machines, chemische producten en uitrusting voor het vervoer) is tussen 2008 en 2012 regelmatig toegenomen en is van 65,9 miljoen euro tot 86,3 miljoen euro gegaan. De invoer vanuit Bahrein naar België kent sterke schommelingen van jaar tot jaar: hij bedroeg 10,5 miljoen euro in 2008, daalde tot 3,8 miljoen euro in 2010 om dan in 2012 weer te stijgen tot 238 miljoen euro.

Strijd tegen schadelijke belastingpraktijken

De werkzaamheden van de OESO op het terrein van de strijd tegen schadelijke belastingpraktijken hebben niet alleen geleid tot het elimineren van de als schadelijke aangemerkte fiscale voorkeurregimes van de OESO-lidstaten zelf, maar ook tot het onderschrijven door een aantal jurisdicties van formele verbintenissen om hun schadelijke belastingpraktijken op te heffen. Een van die zogenoemde coöperatieve jurisdicties (momenteel 38 in totaal) is Bahrein. Op 11 september 2001 heeft dat land inderdaad de formele verbintenis gedaan om zijn als schadelijk aan te merken belastingpraktijken op te heffen, over te gaan tot een effectieve uitwisseling van inlichtingen en een volledige transparantie van zijn belastingstelsel te realiseren.

Bahrein is bovendien lid van het Global Forum inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen. Het land is opgenomen in de « witte » lijst met landen die de internationale norm inzake de uitwisseling van fiscale inlichtingen daadwerkelijk ingevoerd hebben. Het juridisch en reglementair kader dat door Bahrein met het oog op de uitwisseling van inlichtingen werd opgezet, werd onder-

l'atlas de la Banque Mondiale (2010) classe ce Royaume, comme entre autres le Qatar et l'Arabie Saoudite, parmi les pays non OCDE à revenu élevé.

La production de pétrole et de gaz continue d'occuper une place importante dans l'économie de ce pays puisqu'elle représente encore 80 % des exportations bahreïnaises. Cette importance va toutefois s'amenuisant. Les exportations de pétrole et de gaz ne contribuent en effet plus actuellement qu'à hauteur de 25 % au niveau du PIB, et ce en raison de la politique de diversification de son économie que mène Bahrein. Disposant de ressources pétrolières moindres que celles des pays voisins, Bahrein a en effet été le premier pays du Golfe à miser sur le développement d'autres secteurs d'activité économique. L'industrie de l'aluminium y est désormais fort importante, de même que la pétrochimie. Le tourisme prospère également, mais c'est le secteur financier qui a connu le développement le plus remarquable, au point de représenter quelque 30 % du PIB du pays. Manama, la capitale du Bahrein, est devenue le plus important centre financier de la région du Golfe Persique avec environ 400 banques et autres institutions financières y exerçant leurs activités.

Les exportations belges à destination de Bahrein (principalement des machines, des produits chimiques et des équipements de transport) ont crû régulièrement au cours de la période 2008-2012, passant de 65,9 millions d'euros à 86,3 millions d'euros. Quant au niveau des importations de Bahrein vers la Belgique, il varie fortement d'une année à l'autre : il était de 10,5 millions d'euros en 2008, avant de redescendre à 3,8 millions d'euros en 2010 puis d'atteindre 238 millions d'euros en 2012.

Lutte contre les pratiques fiscales dommageables

Les travaux de l'OCDE dans le domaine de la lutte contre les pratiques fiscales dommageables n'ont pas seulement abouti à l'élimination des régimes fiscaux préférentiels considérés comme dommageables des pays membres de l'OCDE eux-mêmes, mais également à des engagements formels d'un certain nombre de juridictions de supprimer leurs pratiques fiscales dommageables. Bahrein est une de ces juridictions dites coopératives (actuellement au nombre de 38). Le 11 septembre 2001, ce pays s'est en effet associé à cette initiative et a réaffirmé son attachement aux principes de transparence et d'échange de renseignements.

Bahrein est par ailleurs membre du Forum Mondial sur la transparence et l'échange de renseignements. Il figure sur la liste « blanche » des pays ayant effectivement mis en œuvre le standard international d'échange de renseignements fiscaux. Le cadre juridique et réglementaire mis en place par Bahrein en vue de l'échange de renseignements a été soumis à la procédure d'examen par les pairs (« peer

worpen aan de procedure van de collegiale toetsing (« peer review ») van het Global Forum. Een eerste evaluatieverslag, dat op 12 september 2011 gepubliceerd werd, kwam tot het besluit dat alle elementen voor een effectieve uitwisseling van inlichtingen aanwezig waren maar dat er nog een paar verbeteringen konden aangebracht worden aan het bestaande juridisch en reglementair kader (zoals sommige verduidelijkingen aangaande het bewaren van en de toegang tot inlichtingen die in het bezit zijn van trusts). De tweede fase van de collegiale toetsing, die gericht is op de manier waarop het kader in de praktijk werkt, is gepland voor het eerste trimester van 2013.

Dienaangaande dient te worden opgemerkt dat de Overeenkomst, zoals gewijzigd door het Protocol van 2009, beantwoordt aan de huidige internationaal erkende norm op het vlak van de administratieve bijstand in belastingzaken

Witwaswetgeving

Bahrein kent een van 2001 daterende antiwitwaswetgeving.

Belastingstelsel

De enige belasting naar het inkomen die Bahrein momenteel kent wordt geheven van de inkomsten die de petroleum- of gasbedrijven – al dan niet inwoners en ongeacht hun rechtsvorm – verkrijgen uit de exploratie en de exploitatie van olie- en gasvelden in Bahrein en uit raffinagewerkzaamheden in Bahrein. Die belasting wordt geheven volgens het territorialiteitsprincipe.

De inkomsten die worden verkregen door natuurlijke personen – al dan niet inwoners – zijn in Bahrein niet aan de belasting onderworpen. De beloningen van de loontrekkers zijn enkel onderworpen aan de socialezekerheidsbijdragen.

De dividenden, de interest en de royalty's zijn er evenmin onderworpen aan een bronbelasting.

Bahrein heeft nog geen belasting naar het vermogen. Dit zou binnenkort evenwel kunnen veranderen aangezien het parlement van Bahrein zinnens is om een « zakatbelasting » in te voeren. Dergelijke belasting, die met name bestaat in Saoedi-Arabië, is in feite een soort van Islamitische liefdadigheid die in een fiscale vorm is gegoten. Het zou om een vermogensbelasting van 2,5 % gaan die de natuurlijke personen en de rechtspersonen zou treffen die over een aanzienlijk patrimonium beschikken.

Belastingverdragen

Volgens de informatie waarover de Belgische belastingadministratie beschikt heeft Bahrein met een veertigtal

review ») du Forum mondial. Un premier rapport d'évaluation publié le 12 septembre 2011 a conclu que tous les éléments nécessaires à un échange de renseignements effectifs étaient en place mais que certaines améliorations pouvaient encore être apportées au cadre juridique et réglementaire existant (telles que certaines clarifications en ce qui concerne la conservation et l'accès aux informations détenues par les trusts). La seconde phase de l'examen par les pairs, qui porte sur la manière dont ce cadre fonctionne en pratique, était programmée pour le 1er semestre 2013.

A cet égard, on notera que la Convention, telle que modifiée par le Protocole de 2009, est conforme au standard actuel internationalement reconnu en matière d'assistance administrative dans le domaine fiscal.

Législation en matière de blanchiment

Bahreïn est pourvu d'une législation antiblanchiment datant de 2001.

Système fiscal

Le seul impôt sur les revenus existant actuellement à Bahreïn est prélevé sur les revenus que tirent les compagnies pétrolières ou gazières, résidentes ou non résidentes (quelle que soit leur forme juridique), de l'exploration et de l'exploitation de gisements de pétrole ou de gaz à Bahreïn ainsi que d'activités de raffinage à Bahreïn. Cette taxe est perçue selon le principe de la territorialité.

Les revenus recueillis par les personnes physiques, résidentes ou non résidentes, ne sont pas soumis à l'impôt. Les rémunérations des salariés donnent uniquement lieu au paiement de cotisations de sécurité sociale.

Les dividendes, intérêts, redevances ne font pas non plus l'objet d'une retenue à la source.

Il n'y a pas encore d'impôt sur la fortune à Bahreïn. Cela pourrait toutefois changer prochainement puisque le Parlement de Bahreïn envisage l'introduction d'une taxe « zakat ». Une taxe de ce type, qui existe notamment en Arabie Saoudite, constitue une forme de fiscalisation de la charité islamique. Il s'agirait d'un impôt sur la fortune de 2,5 % qui concernerait les personnes physiques et morales disposant d'un patrimoine important.

Conventions fiscales

Selon les informations dont dispose l'administration fiscale belge, Bahreïn a signé des conventions de double

landen (waaronder Frankrijk, Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Luxemburg, Oostenrijk, Ierland, de Tsjechische republiek, Mexico en China) een dubbelbelastingverdrag ondertekend. Het merendeel van die verdragen is in werking.

Door het vermijden van dubbele belasting in de petroleum- en de gasector (die momenteel de enig sector blijft die in Bahrein onderworpen is aan een belasting naar het inkomen), biedt deze Overeenkomst de mogelijkheid aan de Belgische ondernemingen die in die sector actief zijn om in Bahrein te investeren op gelijke voet met ondernemingen uit andere landen die reeds een belastingverdrag met Bahrein gesloten hebben. De verminderingen van de Belgische belasting waarin de Overeenkomst voorziet, zullen tevens bijdragen tot de aantrekkelijkheid van België voor investeerders uit Bahrein.

Bovendien heeft België reeds op 30 september 1996 een dubbelbelastingverdrag met de Verenigde Arabische Emiraten gesloten, een Staat die in dezelfde regio ligt als Bahrein en die een vergelijkbaar belastingstelsel heeft.

Europese juridische context

De lidstaten hebben hun bevoegdheid inzake directe belastingen behouden, zelfs indien de Europese Unie in principe over een samenlopende bevoegdheid beschikt krachtens artikel 115 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). De Raad stelt inderdaad met eenparigheid van stemmen richtlijnen vast voor het nader tot elkaar brengen van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die rechtstreeks van invloed zijn op de instelling of de werking van de gemeenschappelijke markt. Tot nu toe werd van deze samenlopende bevoegdheid slechts op zeer beperkte wijze en op beperkt terrein gebruik gemaakt. Bovendien hebben de door de Raad uitgevaardigde richtlijnen in principe enkel betrekking op de verrichtingen tussen inwoners van verschillende lidstaten en zijn ze van weinig belang voor de betrekkingen tussen lidstaten en derde Staten.

Richtlijn 2003/48/EG van 3 juni 2003 betreft de belastingheffing op inkomsten uit spaargelden in de vorm van rentebetaling (de « spaarrichtlijn »). In het kader van die richtlijn, en om een kapitaalvlucht naar landen die geen lid zijn van de Europese Unie te vermijden, heeft de Europese Commissie akkoorden gesloten met Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino en Zwitserland die ertoe strekken dat die landen maatregelen invoeren van gelijke strekking als die welke zijn opgenomen in de richtlijn.

Terzelfdertijd heeft elke Lidstaat gelijksoortige akkoorden gesloten met de afhankelijke of geassocieerde gebieden van het Verenigd Koninkrijk en van Nederland (de Kanaaleilanden, het Eiland Man en verscheidene gebieden in de Caraïben).

imposition avec une quarantaine de pays (parmi lesquels la France, les Pays-Bas, le Royaume-Uni, le Luxembourg, l'Autriche, l'Irlande, la République tchèque, la Turquie, le Mexique et la Chine). La plupart de ces conventions sont en vigueur.

En évitant les doubles impositions dans le secteur du pétrole et du gaz (qui demeure actuellement le seul secteur faisant l'objet d'un impôt sur les revenus à Bahreïn), la présente Convention permettra aux entreprises belges actives dans ce secteur d'investir à Bahreïn sur un pied d'égalité par rapport aux entreprises d'autres pays qui ont déjà signé une convention fiscale avec Bahreïn. Les réductions d'impôt belge que prévoit la Convention renforceront aussi l'attractivité de la Belgique à l'égard des investisseurs bahreïnais.

Par ailleurs, le 30 septembre 1996, la Belgique avait déjà conclu une convention préventive de la double imposition avec les Emirats Arabes Unis, un Etat situé dans la même région que Bahreïn et au système fiscal comparable.

Contexte juridique européen

Les Etats membres ont conservé leurs compétences à l'égard des impôts directs, même si l'Union européenne dispose d'une compétence concurrente de principe en vertu de l'article 115 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE). Le Conseil, statuant à l'unanimité, arrête, en effet, des directives pour le rapprochement des dispositions législatives, réglementaires et administratives des Etats membres qui ont une incidence directe sur l'établissement ou le fonctionnement du marché commun. Jusqu'à présent, cette compétence concurrente n'a été mise en œuvre que de manière très limitée et dans des domaines limités. En outre, les directives arrêtées par le Conseil n'intéressent, en principe, que les opérations entre résidents d'Etats membres différents. Les relations entre Etats membres et Etats tiers ne sont que peu concernées.

La directive 2003/48/CE du 3 juin 2003 concerne la fiscalité des revenus de l'épargne sous la forme de paiements d'intérêts (la directive « épargne »). Dans le cadre de cette directive et en vue d'éviter une fuite des capitaux vers les pays non membres de l'Union européenne, la Commission européenne a conclu des accords avec la Suisse, le Liechtenstein, Saint-Marin, Monaco et Andorre afin que ceux-ci adoptent des mesures équivalentes à celles figurant dans la directive.

Parallèlement, chacun des Etats membres a conclu des accords semblables avec les territoires dépendants ou associés du Royaume-Uni et des Pays-Bas (îles anglo-normandes, île de Man et divers territoires des Caraïbes).

De « spaarrichtlijn » is niet bestemd om dubbele belasting te vermijden maar wel om te garanderen dat de interest, die in een lidstaat wordt toegekend aan natuurlijke personen die hun fiscale woonplaats in een andere lidstaat hebben, daadwerkelijk belast wordt volgens het intern recht van laatstgenoemde Staat.

Bovendien regelt de nieuwe richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en tot intrekking van richtlijn 77/799/EEG de uitwisseling tussen de lidstaten van inlichtingen die naar verwachting relevant zullen zijn voor de toepassing en de tenuitvoerlegging van hun interne belastingwetgeving. Die nieuwe richtlijn, die op 11 maart 2011 in werking getreden is, vervangt richtlijn 77/799/EEG door het invoeren van de door de OESO uitgewerkte internationale norm inzake uitwisseling van fiscale gegevens (ordonnantie van 26 juli 2013 houdende omzetting van richtlijn 2011/16/EU van de Raad van 15 februari 2011 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en tot intrekking van richtlijn 77/799/EEG).

Die nieuwe richtlijn bevat een hoofdstuk over de betrekkingen met derde landen. Op grond van de bepalingen van artikel 24 van die richtlijn, mogen inlichtingen die werden verkregen van een derde land – voor zover een akkoord met dat derde land zulks toestaat – doorgegeven worden aan andere lidstaten van de Europese Unie voor dewelke die inlichtingen van nut kunnen zijn. Omgekeerd mogen inlichtingen die werden verkregen van een andere lidstaat onder bepaalde voorwaarden doorgegeven worden aan een derde land. Artikel 1 van de richtlijn stelt uitdrukkelijk dat de richtlijn geen afbreuk doet aan het nakomen van alle verplichtingen aangaande een meer uitgebreide administratieve samenwerking die voor de lidstaten zou voortvloeien uit andere rechtsmiddelen, met inbegrip van eventuele bilaterale of multilaterale akkoorden.

Tot slot heeft de Europese Commissie op 28 april 2009 een mededeling aangenomen waarin de maatregelen worden geïnventariseerd die de lidstaten zouden moeten nemen ter bevordering van het « goed bestuur » in belastingzaken.

In de huidige Europese juridische context behoudt België derhalve de bevoegdheid om overeenkomsten tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen te sluiten en om de administratieve samenwerking in belastingzaken te versterken. Bovendien houden de bepalingen van deze Overeenkomst, die binnen het kader van die bevoegdheid gesloten werd, rekening met de verplichtingen die door voornoemde Europese richtlijnen aan België worden opgelegd en stemmen ze overeen met de beginselen van goed bestuur die door de Commissie worden aanbevolen.

Rekening houdend met het feit dat ze een artikel inzake de uitwisseling van inlichtingen (met inbegrip van bankgegevens) bevat en conform de rechtspraak van het Hof van

La directive « épargne » ne vise non pas à prévenir la double imposition mais à garantir que les intérêts alloués dans un Etat membre à des personnes physiques qui ont leur résidence fiscale dans un autre Etat membre soient effectivement imposés selon le droit interne de ce dernier Etat.

Par ailleurs, la nouvelle directive 2011/16/UE relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal et abrogeant la directive 77/799/CEE organise l'échange entre les Etats membres des informations vraisemblablement pertinentes pour l'administration et l'application de leur législation fiscale interne. Cette nouvelle directive, entrée en vigueur le 11 mars 2011, remplace la directive 77/799/CEE en intégrant le standard international d'échange de renseignements fiscaux élaboré par l'OCDE (ordonnance du 26 juillet 2013 transposant la directive 2011/16/UE du Conseil du 15 février 2011 relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal et abrogeant la directive 77/799/CEE)

Cette nouvelle directive comporte un chapitre relatif aux relations avec les pays tiers. En vertu des dispositions de l'article 24 de cette directive, des informations reçues d'un pays tiers peuvent, pour autant qu'un accord avec ce pays tiers l'autorise, être transmises à d'autres Etats membres de l'Union européenne auxquels ces informations peuvent être utiles. Inversement, des informations reçues d'un autre Etat membre peuvent, à certaines conditions, être transmises à un pays tiers. Il est expressément stipulé à l'article premier de la directive que celle-ci ne porte pas atteinte à l'exécution de toute obligation des Etats membres quant à une coopération administrative plus étendue qui résulterait d'autres instruments juridiques, y compris d'éventuels accords bilatéraux ou multilatéraux.

Enfin, la Commission européenne a adopté le 28 avril 2009 une communication dans laquelle sont recensées les mesures que les Etats membres devraient prendre pour promouvoir la « bonne gouvernance » dans le domaine fiscal.

Dans le contexte juridique européen actuel, la Belgique conserve par conséquent la compétence de conclure des conventions destinées à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et à renforcer la coopération administrative en matière fiscale. En outre, les dispositions de la présente Convention, qui a été conclue dans le cadre de cette compétence, tiennent compte des obligations imposées à la Belgique par les directives européennes précitées et sont conformes aux principes de bonne gouvernance prônés par la Commission.

La présente Convention implique en tout cas, compte tenu du fait qu'elle comporte un article en matière d'échange de renseignements (y compris bancaires) et conformément à la

Justitie van de Europese Unie (HvJ EU), heeft deze Overeenkomst in elk geval tot gevolg dat de in artikel 63 van het VWEU vastgelegde vrijheid van verkeer van kapitaal in haar totaliteit moet worden toegepast met Bahrein, en dit vanaf het tijdstip dat deze Overeenkomst van toepassing zal zijn. Dit betekent dat de eventuele beperkingen die zouden voortkomen uit een wetgeving die in België werd ingevoerd na 31 december 1993, en die verder behouden konden blijven wegens het ontbreken van een uitwisseling van bankgegevens tussen België en Bahrein, zullen moeten worden opgeheven in de betrekkingen tussen België en dat land.

Weerslag op sociaal-economisch vlak

Het is moeilijk om nauwkeurig in te schatten welke weerslag deze overeenkomst zal hebben op sociaal-economisch vlak. Ze heeft immers tot doel de economische betrekkingen tussen België en Bahrein te versterken. De nieuwe Overeenkomst wil tegelijk zorgen voor een beter klimaat voor Belgische investeerders in Bahrein en België aantrekkelijker maken voor investeerders uit Bahrein.

II. Inhoud van de Overeenkomst

Zoals de meeste overeenkomsten tot het vermijden van dubbele belasting die België heeft gesloten, sluit ook het belastingverdrag met Bahrein aan bij het fiscaal modelverdrag dat door de OESO werd opgesteld.

Volgende bepalingen wijken af van het OESO-Modelakkoord.

Belastingen waarop de Overeenkomst van toepassing is (artikel 2)

De Overeenkomst, zoals gewijzigd door het Protocol van 2009, is van toepassing op de belastingen naar het inkomen en naar het vermogen die worden geheven ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten, van de staatkundige onderdelen of van de plaatselijke gemeenschappen daarvan.

Wat België betreft is de Overeenkomst van toepassing op de personenbelasting, op de vennootschapsbelasting, op de rechtspersonenbelasting en op de belasting van niet-inwoners, met inbegrip van de voorheffingen en de opcentiemen op die belastingen en voorheffingen.

Vermits de materiële werkingsfeer van de Overeenkomst – en van het Protocol van 2009 (zie onder « Uitwisseling van inlichtingen (artikel 26) » hierna – van toepassing is op de belastingen die worden geheven ten behoeve van de staatkundige onderdelen of van de plaatselijke gemeenschappen, hebben deze twee verdragen een gemengd karakter.

jurisprudence de la Cour de Justice de l'Union européenne (CJUE), que la liberté de circulation des capitaux prévue par l'article 63 du TFUE devra être appliquée complètement avec Bahrein dès que la présente Convention sera applicable. Ceci implique que les éventuelles restrictions qui trouveraient leur origine dans une législation introduite en Belgique après le 31 décembre 1993, et qui pouvaient être maintenues en raison de l'absence d'échange de renseignements bancaires entre la Belgique et Bahrein, devront être levées dans les relations entre la Belgique et ce pays.

Impact socio-économique

Il est difficile d'évaluer précisément l'impact qu'aura la présente Convention sur le plan socio-économique. Cette Convention a en effet pour but de renforcer les relations économiques entre la Belgique et Bahrein. La nouvelle Convention vise à la fois à offrir un meilleur climat pour les investisseurs belges à Bahrein et à rendre la Belgique plus attractive pour les investisseurs bahreïnais.

II. Contenu de la Convention

Comme la plupart des conventions préventives de la double imposition conclues par la Belgique, la Convention avec Bahrein s'inspire du modèle de convention fiscale élaboré par l'OCDE.

Les dispositions suivantes s'écartent du modèle de convention de l'OCDE.

Impôts visés (article 2)

La Convention, telle que modifiée par le Protocole de 2009, s'applique aux impôts sur le revenu et sur la fortune perçus pour le compte des Etats contractants, de leurs subdivisions politiques ou de leurs collectivités locales.

En ce qui concerne la Belgique, la Convention s'applique à l'impôt des personnes physiques, à l'impôt des sociétés, à l'impôt des personnes morales et à l'impôt des non-résidents, y compris les précomptes et les additionnels auxdits impôts et précomptes.

Etant donné que le champ d'application matériel de la Convention – et du Protocole de 2009 (voir le point « Echange de renseignements (article 26) » ci-après) – couvre les impôts perçus pour le compte des subdivisions politiques ou collectivités locales, ces deux traités ont un caractère mixte.

Dat deze internationale akten een gemengd karakter hadden werd pas besloten na de ondertekening ervan en als gevolg van een reeks adviezen die de Raad van State in 2010 heeft uitgebracht met betrekking tot gelijksoortige verdragen. Rekening houdend met die adviezen werden de Overeenkomst en het Protocol van 2009 voorgelegd aan de werkgroep « gemengde verdragen » (WGGV) die is bedoeld in artikel 3 van het Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de nadere regels voor het sluiten van gemengde verdragen (*Belgisch Staatsblad* 17 december 1996). Het is op de vergadering van 26 oktober 2010 dat voornoemde werkgroep tot het besluit gekomen is dat die verdragen een gemengd karakter hadden. Dit werd op 20 januari 2011 bevestigd door de Interministeriële conferentie « Buitenlands Beleid » (ICBB).

Wat Bahrein betreft is de enige belasting die in artikel 2 van de Overeenkomst vermeld wordt de inkomstenbelasting die verschuldigd is door de olie- en gasbedrijven. Dat is immers de enige belasting naar het inkomen die momenteel in Bahrein geheven wordt.

De fiscaliteit in Bahrein zal evenwel onvermijdelijk evolueren, rekening houdend met de geleidelijke vermindering van het belang van de petroleumindustrie in de Bahreïnse economie en met de diversifiëring van deze economie. Mochten er nieuwe belastingen uitgevaardigd worden in Bahrein, dan zullen de algemene begripsbepalingen van paragrafen 1 en 2 hierop van toepassing zijn en zullen die nieuwe belastingen dus binnen de werkingssfeer van de Overeenkomst vallen. Zoals aangegeven in de commentaar bij artikel 2 van het OESO-modelverdrag inzake belastingen, is de in paragraaf 3 opgenomen lijst niet uitputtend maar dient hij enkel ter verduidelijking van de paragrafen 1 en 2, die de belastingen naar het inkomen definiëren. Bovendien stelt paragraaf 4 uitdrukkelijk dat de Overeenkomst ook van toepassing is op « alle gelijke of in wezen gelijksoortige belastingen die na de datum van de ondertekening van de Overeenkomst naast of in de plaats van de bestaande belastingen worden geheven ».

Algemene bepalingen (artikel 3 en punt 1 van het Protocol)

Aangezien de Bahreïnse belastingwetgeving nog niet voorziet in een algemeen van toepassing zijnde vennootschapsbelasting, wilde Bahrein niet dat de definitie van de uitdrukking « vennootschap » naar fiscaliteit zou verwijzen, want dit zou verhinderd hebben dat bepaalde entiteiten, die in de context van het intern recht van deze Staat worden beschouwd als rechtspersonen, ook in het kader van de Overeenkomst als rechtspersonen worden aangezien.

Wat de definitie van « bevoegde autoriteit » voor België betreft moet evenwel gewezen worden op het feit dat het – gelet op het gemengd karakter van de Overeenkomst en van het Protocol van 2009 zoals dat na ondertekening van die

Le caractère mixte de ces actes internationaux n'a été arrêté qu'après leur signature, suite à une série d'avis rendus en 2010 par le Conseil d'Etat concernant des traités analogues. Compte tenu de ces avis, la Convention et le Protocole de 2009 ont été soumis au groupe de travail « traités mixtes » visé à l'article 3 de l'Accord de coopération du 8 mars 1994 entre l'Etat fédéral, les Communautés et les Régions relatif aux modalités de conclusion de traités mixtes (*Moniteur belge* du 17 décembre 1996). Lors de sa réunion du 26 octobre 2010, ce groupe de travail a arrêté le caractère mixte de ces traités, ce qui a été confirmé par la Conférence interministérielle « politique étrangère » (CIPE) le 20 janvier 2011.

En ce qui concerne Bahrein, le seul impôt mentionné à l'article 2 de la Convention est l'impôt sur le revenu des compagnies pétrolières ou gazières. Il s'agit en effet du seul impôt sur le revenu perçu actuellement par Bahrein.

La fiscalité de Bahrein ne manquera toutefois pas de se développer, compte tenu de la diminution progressive de l'importance de l'industrie pétrolière au sein de l'économie bahreïnne et de la diversification de celle-ci. Si de nouveaux impôts sur les revenus étaient décrétés à Bahrein, ceux-ci seraient couverts par les définitions générales des paragraphes 1er et 2 et donc n'échapperaient pas au champ d'application de la Convention. Comme indiqué dans les Commentaires sur l'article 2 du Modèle de Convention fiscale de l'OCDE, la liste du paragraphe 3 n'a pas de valeur limitative mais se borne à illustrer les paragraphes 1er et 2, qui définissent les impôts sur le revenu. En outre, il est expressément stipulé au paragraphe 4 que la Convention s'applique aussi « aux impôts de nature (...) analogue qui seraient établis après la date de signature de la Convention et qui s'ajouteraient aux impôts actuels ou qui les remplaceraient ».

Définitions générales (article 3 et point 1 du Protocole)

La législation fiscale bahreïnne ne prévoyant pas encore d'impôt des sociétés d'application générale, Bahrein a souhaité que la définition du terme « société » ne se réfère pas à la fiscalité car cela aurait fait obstacle à ce que certaines entités considérées comme des personnes morales dans le cadre du droit interne de cet Etat le soit également dans le cadre de la Convention.

Par ailleurs, en ce qui concerne la définition de l'« autorité compétente » dans le cas de la Belgique, l'attention est attirée sur le fait que, étant donné le caractère mixte de la Convention et du Protocole de 2009 établi après la signatu-

instrumenten werd vastgesteld (zie hoger) – naargelang het geval zal gaan om de minister van Financiën van de federale regering en/of zijn collega van de regering van een Gewest of van een Gemeenschap, of om een (of meer) gevolmachtigde vertegenwoordiger(s) van de desbetreffende minister(s).

Hoewel de werkingssfeer van de Overeenkomst en van het Protocol van 2009 de belastingen omvat die worden geheven ten behoeve van verschillende beleidsniveaus (Federaal, Gewest, Gemeenschap) zal de communicatie die met Bahrein wordt gevoerd aangaande de uitwisseling van inlichtingen en de invorderingsbijstand, via een enkel (centraal) contactpunt verlopen. De organisatie en concrete werking van dat contactpunt en de samenwerking tussen dit contactpunt en de verschillende betrokken beleidsniveaus zijn het onderwerp van twee samenwerkingsakkoorden waarvan de inhoud momenteel uitgewerkt wordt. Deze samenwerkingsakkoorden zullen betrekking hebben op de uitgewisselde inlichtingen en op de verleende bijstand, niet alleen in het kader van een bilateraal verdrag of akkoord (een overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting of een akkoord inzake de uitwisseling van fiscale inlichtingen), maar ook in het kader van richtlijn 2010/24/EU betreffende de wederzijdse bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen die voortvloeien uit belastingen, rechten en andere maatregelen, in het kader van richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op fiscaal gebied alsmede in het kader van het multilateraal Verdrag inzake wederzijdse administratieve bijstand in fiscale aangelegenheden van de OESO en de Raad van Europa.

Om te komen tot een uniforme interpretatie van de bepalingen van de Overeenkomst door beide overeenkomstsluitende Staten is er tot slot in punt 1 van het Protocol vastgelegd dat de bepalingen die identiek of in hoofdzaak gelijk zijn aan de bepalingen van het OESO-Modelverdrag in de regel worden geacht dezelfde betekenis te hebben als die welke eraan gegeven wordt in de OESO-commentaar.

Het gebruik van de OESO-commentaar als interpretatiemiddel van de Overeenkomst wordt evenwel uitdrukkelijk uitgesloten in twee gevallen :

- wanneer de overeenkomstsluitende Staten in die Commentaar lieten weten het niet eens te zijn met de commentaar;
- wanneer de overeenkomstsluitende Staten in bijzondere omstandigheden overeenkomen aangaande een afwijkende interpretatie.

Inwoner (artikel 4 en punt 2 van het Protocol)

Bij gebrek aan een algemeen van toepassing zijnde personen- en vennootschapsbelasting, was het onmogelijk voor Bahrein om de begripsbepaling van « inwoner » over te nemen, uit het OESO-modelverdrag omdat deze verwijst naar de onderwerping aan een belasting.

re de ces instruments (voir ci-avant), il s'agira selon le cas du Ministre des Finances du Gouvernement fédéral et/ou de son collègue du Gouvernement d'une Région ou d'une Communauté, ou du (ou des) représentant(s) autorisé(s) du (ou des) Ministre(s) concerné(s).

Bien que le champ d'application de la Convention et du Protocole de 2009 s'étende aux impôts perçus pour le compte de différents niveaux de pouvoir (Fédéral, Communauté et Région), la communication avec Bahreïn, en ce qui concerne l'échange de renseignements et l'assistance au recouvrement, se fera via un seul point de contact (central). L'organisation et le fonctionnement concret de ce point de contact, ainsi que la collaboration entre ce point de contact et les différents niveaux de pouvoir concernés, font l'objet de deux accords de coopération dont le contenu est actuellement en cours d'élaboration. Ces accords de coopération porteront sur les renseignements échangés et l'assistance fournie non seulement dans le cadre d'un traité ou accord bilatéral (convention préventive de la double imposition ou accord d'échange de renseignements fiscaux) mais également dans le cadre de la directive 2010/24/UE concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives aux taxes, impôts, droits et autres mesures et de la directive 2011/16/UE relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal, ainsi que dans le cadre de la Convention multilatérale concernant l'assistance administrative mutuelle en matière fiscale de l'OCDE et du Conseil de l'Europe.

Enfin, en vue d'obtenir une interprétation uniforme des dispositions de la Convention de la part des deux Etats contractants, il a été prévu, au point 1 du Protocole, que les dispositions qui sont identiques ou analogues à celles du Modèle OCDE sont, en principe, censées avoir le sens qui leur est donné dans les Commentaires OCDE.

L'utilisation des Commentaires OCDE en tant que moyen d'interprétation de la Convention est toutefois expressément exclue dans deux hypothèses :

- en cas de désaccord exprimé par les Etats contractants dans ces Commentaires;
- en cas d'interprétations divergentes dont conviendraient les Etats contractants dans des circonstances particulières.

Résident (article 4 et point 2 du Protocole)

Faute d'impôt des personnes physiques et d'impôt des sociétés d'application générale, il n'était pas possible pour Bahreïn d'adopter la définition de la notion de résident du modèle de convention de l'OCDE, celle-ci faisant référence à l'assujettissement à un impôt.

Er bestaan derhalve twee bepalingen naast elkaar. De bepaling van Bahrein is een beetje beperkter (om beschouwd te kunnen worden als een inwoner van Bahrein, moet een natuurlijke persoon niet alleen tijdens het betrokken belastingjaar gedurende minstens 183 dagen in Bahrein verbleven hebben maar moet hij ook over de Bahreinse nationaliteit beschikken), waardoor het aantal personen waaraan België de voordelen van de Overeenkomst moet toekennen, wordt beperkt. Wat de vennootschappen betreft, worden de vennootschappen en andere rechtspersonen die zijn opgericht in Bahrein of er hun plaats van leiding hebben als inwoners van Bahrein beschouwd.

Wanneer Bahrein beslist te voorzien in nieuwe inkomstenbelastingen zal de definitie die geldt voor Bahrein ingevolge punt 2 van het Protocol van 2009 vervangen worden door een definitie die de Belgische definitie overneemt.

Bovendien preciseert datzelfde punt 2 dat pensioenfondsen moeten worden beschouwd als inwoners van de Staat waar ze gevestigd zijn, zelfs indien ze er vrijgesteld zijn van belasting.

Vaste inrichting (artikel 5)

Bahrein stond erop de lijst van vestigingen die worden beschouwd als vaste inrichtingen enigszins aan te vullen door er raffinaderijen, verkooppunten en opslagruimten (in het geval van een persoon die installaties voor het opslaan van goederen ter beschikking stelt van andere personen) aan toe te voegen. Dit verandert niets aan de voorbeeldwaarde van de lijst omdat de algemene definitie van de vaste inrichting eveneens geldt voor deze vestigingen.

Artikel 5, paragraaf 3, bepaalt zoals in het OESO-model dat de plaats van uitvoering van een bouwwerk of van constructie-, assemblage- of installatiewerkzaamheden slechts dan een vaste inrichting is indien de duur daarvan twaalf maanden overschrijdt.

Ondernemingswinst (artikel 7)

Dit artikel neemt de overeenstemmende bepaling over uit het OESO-modelverdrag inzake belastingen, zoals die bepaling geformuleerd was op het tijdstip waarop de onderhandelingen over deze Overeenkomst gevoerd werden.

Zeevaart en luchtvaart (artikel 8)

In de betrekkingen met niet-OESO-lidstaten geeft België er doorgaans de voorkeur aan om in de Overeenkomst zelf duidelijke regels vast te leggen met betrekking tot de activiteiten die met internationaal vervoer zijn gelijkgesteld. Het betreft in het bijzonder de verhuring van bemande schepen of luchtvaartuigen, de verhuring in ondergeschikte orde van onbemande schepen of luchtvaartuigen gebruikt

Deux définitions coexistent donc. Celle de Bahrein est un peu plus restrictive (pour pouvoir être considérée comme un résident de Bahrein, une personne physique doit non seulement avoir séjourné au Bahrein au moins 183 jours au cours de l'année fiscale considérée mais aussi posséder la nationalité bahreïnienne), ce qui limite par conséquent le nombre de personnes auxquelles la Belgique sera tenue d'accorder les avantages de la Convention. En ce qui concerne les sociétés, sont considérées comme des résidents de Bahrein les sociétés et autres personnes morales qui sont constituées à Bahrein ou qui ont à Bahrein leur siège de direction.

En vertu du point 2 du Protocole de 2009, si Bahrein décidait de se doter de nouveaux impôts sur les revenus, la définition valant pour Bahrein serait remplacée par une définition calquée sur la définition valant pour la Belgique.

Par ailleurs, ce même point 2 précise que les fonds de pension doivent être considérés comme des résidents de l'Etat où ils sont établis, même s'ils y sont exemptés d'impôt.

Etablissement stable (article 5)

Bahrein a tenu à étoffer quelque peu la liste des implantations considérées comme des établissements stables en y ajoutant les raffineries, les points de vente et les entrepôts (dans le cas d'une personne qui met des installations de stockage à la disposition d'autres personnes). Cela ne modifie en rien le caractère exemplatif de la liste, ces implantations étant couvertes par la définition générale de l'établissement stable.

L'article 5, paragraphe 3, stipule, conformément au modèle OCDE, qu'un chantier de construction ou de montage ne constitue un établissement stable que lorsque sa durée excède douze mois.

Bénéfices des entreprises (article 7)

Cet article reprend la disposition correspondante du modèle de convention de l'OCDE telle qu'elle était formulée au moment où la présente convention a été négociée.

Navigation maritime et aérienne (article 8)

Dans les relations avec des Etats non membres de l'OCDE, la Belgique préfère généralement fixer dans la Convention elle-même des règles claires concernant les activités assimilées au transport international. Il s'agit en particulier de la location de navires ou d'aéronefs tout armés et équipés, de la location coque nue, en tant qu'activité accessoire, de navires ou d'aéronefs exploités en trafic in-

in internationaal verkeer en de verhuring van containers op voorwaarde dat die eveneens ondergeschikt is ten opzichte van de exploitatie van schepen of luchtvaartuigen in internationaal verkeer.

Er is eveneens uitdrukkelijk bepaald dat ook de interessen van fondsen die direct verbonden zijn met de exploitatie van schepen en luchtvaartuigen in internationaal vervoer, onder de definitie van inkomsten uit internationaal vervoer vallen. Het invoegen van deze bepalingen was misschien niet strikt noodzakelijk. Ze stemmen immers overeen met wat er in de commentaar bij artikel 8 van de OESO-modelovereenkomst staat (waarnaar punt 1 van het Protocol verwijst). Het werd evenwel nuttig geacht om het toch te doen teneinde er zeker van te zijn dat beide overeenkomstsluitende Staten de bepalingen inzake internationaal vervoer op identieke wijze zullen interpreteren.

Dividenden (artikel 10)

De belasting die aan de bron mag geheven worden, werd beperkt tot 10 % van het brutobedrag van de dividenden. Dit tarief is identiek aan het tarief dat voorkomt in de overeenkomsten die België reeds heeft gesloten met andere Staten die, zoals Bahrein, lid zijn van de Raad van samenwerking van de Arabische Golfstaten (de Verenigde Arabische Emiraten, Koeweit en Qatar), zodat Bahrein niet op verschillende wijze wordt behandeld.

In twee gevallen werd bepaald dat de Staat waaruit de dividenden afkomstig zijn, ervan afziet deze te belasten :

- wanneer de uiteindelijk gerechtigde een vennootschap is van de andere Staat die, op het tijdstip waarop de dividenden worden betaald, gedurende een ononderbroken tijdperk van ten minste 12 maanden aandelen in haar bezit heeft die onmiddellijk ten minste 10 % van het kapitaal vertegenwoordigen van de vennootschap die ze betaalt. Deze voorwaarden stemmen overeen met die welke worden vermeld in artikel 106, § 5, 2de lid van het Koninklijk Besluit ter uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen en waarvan de verzaking van de roerende voorheffing afhangt met betrekking tot dividenden die door een Belgische vennootschap zijn betaald aan een vennootschap die gevestigd is in een Staat waarmee België een overeenkomst ter voorkoming van dubbele belasting heeft gesloten;
- wanneer de dividenden betaald worden aan de Regering van de andere Staat of aan de Nationale Bank, een plaatselijke gemeenschap, een publiekrechtelijk lichaam of een inrichting van die andere Staat, of aan een vennootschap die volledig in het bezit is van die andere Staat.

Er wordt opgemerkt dat dividenden die afkomstig zijn uit Bahrein, in de huidige stand van de belastingwetgeving van Bahrein nooit aan een bronheffing onderworpen worden.

international et de la location de conteneurs pour autant qu'il s'agisse également d'une activité accessoire par rapport à l'exploitation de navires ou d'aéronefs en trafic international.

Il est aussi explicitement prévu que les intérêts de fonds liés directement à l'exploitation des navires et des avions en transport international sont repris dans la définition de revenus provenant du transport international. L'insertion des dispositions visées n'était peut-être pas indispensable puisqu'elles correspondent à ce qui figure dans les Commentaires sur l'article 8 du Modèle de Convention de l'OCDE (auxquels renvoie le point 1 du Protocole) mais cela a néanmoins été jugé utile afin de garantir que les deux Etats contractants interpréteront les dispositions relatives au transport international de façon identique.

Dividendes (article 10)

L'impôt pouvant être prélevé à la source a été limité à 10 % du montant brut des dividendes. Ce taux est identique à celui figurant dans les conventions déjà conclues par la Belgique avec d'autres Etats membres, comme Bahreïn, du Conseil de coopération des États arabes du Golfe (les Emirats Arabes Unis, le Koweït et le Qatar) afin que Bahreïn ne soit pas traité différemment.

Dans deux hypothèses, il a été prévu que l'Etat d'où proviennent les dividendes renonce à les imposer :

- lorsque leur bénéficiaire effectif est une société de l'autre Etat qui, au moment du paiement des dividendes, détient, pendant une période ininterrompue d'au moins 12 mois, des actions qui représentent directement au moins 10 % du capital de la société qui les paie. Ces exigences correspondent à celles qui figurent à l'article 106, § 5, 2e alinéa, de l'Arrêté royal d'exécution du Code des impôts sur revenus et dont dépend l'exonération de précompte mobilier des dividendes versés par une société belge à une société établie dans un Etat avec lequel la Belgique a conclu une convention préventive de la double imposition;
- lorsqu'ils sont payés au Gouvernement de l'autre Etat ou à la Banque Nationale, une collectivité locale, un organisme de droit public ou une agence de cet autre Etat, ou à toute société entièrement détenue par cet autre Etat.

On notera que, dans l'état actuel de la législation fiscale de Bahreïn, les dividendes en provenant ne font jamais l'objet d'une retenue à la source.

Inkomsten uit schuldvorderingen (artikel 11 en punt 3 van het Protocol)

Wegens redenen die verband houden met de moslimreligie wordt de uitdrukking « interest » vervangen door « inkomsten uit schuldvorderingen ». Het gaat hier evenwel slechts om een wijziging in de formulering zonder dat dit echt gevolgen heeft voor het toepassingsgebied van dit artikel. De definitie van inkomsten uit schuldvorderingen is immers identiek aan de definitie van interest in het Belgisch standaardmodel.

Zoals in de overeenkomsten die gesloten werden met de Verenigde Arabische Emiraten en Qatar, landen die net als Bahrein lid zijn van de Raad van samenwerking van de Arabische Golfstaten, werd voor de bronheffing een maximum tarief van 5 % vastgelegd.

De Overeenkomst voorziet tevens in een aantal vrijstellingen die ook voorkomen in tal van andere overeenkomsten die België heeft gesloten. Worden aldus vrijgesteld in de bronstaat :

- inkomsten uit handelsschuldvorderingen (met inbegrip van vorderingen vertegenwoordigd door handelspapier) wegens termijnbetaling van leveringen van koopwaar, goederen of diensten door ondernemingen;
- inkomsten die werden betaald uit hoofde van een lening die is toegestaan, gewaarborgd of verzekerd, of een krediet dat is verleend, gewaarborgd of verzekerd in het kader van een stelsel dat door een overeenkomstsluitende Staat of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan werd georganiseerd voor het bevorderen van de uitvoer;
- inkomsten uit (niet door effecten aan toonder vertegenwoordigde) schuldvorderingen of leningen van welke aard ook, die door een onderneming worden betaald aan een bankonderneming;
- interest van gelddeposito's die worden geplaatst bij een bankonderneming;
- inkomsten betaald aan de andere overeenkomstsluitende Staat, aan een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan, aan een publiekrechtelijk lichaam of een inrichting daarvan, aan de Nationale Bank van die Staat of aan een vennootschap die volledig in het bezit is van die Staat.

Punt 3 van het Protocol van 2009 verduidelijkt dat de vrijstelling met betrekking tot inkomsten die werden betaald uit hoofde van een lening die is toegestaan, gewaarborgd of verzekerd, of van een krediet, dat is verleend, gewaarborgd of verzekerd in het kader van een stelsel dat door een overeenkomstsluitende Staat of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan werd georganiseerd voor het bevorderen van de uitvoer, in ieder geval van toepassing is :

Revenus de créances (article 11 et point 3 du Protocole)

Pour des raisons liées à la religion musulmane, le terme « intérêts » a cédé la place à l'expression « revenus de créances ». Il ne s'agit toutefois là que d'un changement de formulation, sans incidence réelle sur le champ d'application de cet article. La définition des revenus de créances est en effet identique à celle par laquelle le modèle standard belge définit les intérêts.

Tout comme dans les conventions conclues avec les Emirats Arabes Unis et le Qatar, membres, comme Bahreïn, du Conseil de coopération des États arabes du Golfe, un taux maximal de 5 % a été prévu en ce qui concerne la retenue à la source.

La Convention prévoit également un certain nombre d'exemptions, qui figurent dans de nombreuses autres conventions conclues par la Belgique. Sont ainsi exemptés dans l'Etat de source :

- les revenus de créances commerciales (y compris celles qui sont représentées par des effets de commerce) résultant du paiement à terme de fournitures de marchandises, produits ou services par des entreprises;
- les revenus payés en raison d'un prêt ou d'un crédit consenti, garanti ou assuré dans le cadre d'un régime organisé par un Etat contractant ou une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales en vue de promouvoir les exportations;
- les revenus de créances ou de prêts de n'importe quelle nature (non représentés par des titres au porteur) payés par une entreprise à une entreprise bancaire;
- les revenus de dépôts de sommes d'argent effectués auprès d'une entreprise bancaire;
- les revenus payés à l'autre Etat contractant, à l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales, à un organisme de droit public ou à une agence de cet autre Etat, à la Banque Nationale de cet autre Etat ou à toute société entièrement détenue par cet autre Etat.

Le point 3 du Protocole de 2009 précise que l'exemption relative aux revenus payés en raison d'un prêt ou d'un crédit consenti, garanti ou assuré dans le cadre d'un régime organisé par un Etat contractant ou une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales en vue de promouvoir les exportations s'applique en tout cas :

- op inkomsten uit een schuldvordering of een krediet waarvoor financiële steun werd verleend na advies van het Comité voor Financiële Steun aan de Export (« Finexpo »);
- op inkomsten uit een schuldvordering die, of een krediet dat werd toegestaan door de Vereniging voor de Coördinatie van de Financiering op halflange termijn van Belgische Uitvoer (« Creditexport »); en
- op inkomsten uit een schuldvordering die, of een krediet dat is verzekerd door de Nationale Delcredere dienst.

Creditexport werd evenwel ontbonden in 1998. De nationale Bank van België heeft dan de schuldvorderingen en de kredieten opgevolgd welke die vereniging had toegestaan. De laatste terugbetalingen van die schuldvorderingen of kredieten gebeurden in 2009. De in punt 3 van het Protocol 2009 opgenomen lijst is geenszins uitputtend, zodat de vrijstelling waarvan sprake ook kan toekomen aan andere instellingen.

Hoe dan ook, in de huidige staat van de belastingwetgeving van Bahrein, zijn de uit dat land afkomstige inkomsten uit schuldvorderingen aldaar nooit aan enige bronheffing onderworpen.

Inkomsten uit een dienstbetrekking (artikel 15 en punt 4 van het Protocol)

De gebruikelijke regels zijn van toepassing : belastingheffing in de Staat waar de werkzaamheden worden uitgeoefend, behalve indien de zogenoemde 183 dagenregel geldt.

Er wordt opgemerkt dat punt 4 van het Protocol duidelijk stelt dat een dienstbetrekking in een overeenkomstsluitende Staat wordt uitgeoefend wanneer de werknemer fysiek aanwezig is in die Staat om er zijn werkzaamheid uit te oefenen.

Vennootschapsleiding (artikel 16)

Het OESO-modelverdrag bepaalt ter zake enkel dat tantièmes en presentiegelden mogen worden belast in de woonstaat van de vennootschap die ze betaalt. Wegens sommige bijzonderheden van het Belgisch recht werd de voorgaande regel als volgt aangevuld : beloningen die geen tantièmes of presentiegelden zijn en die een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat verkrijgt van een vennootschap die inwoner van de andere overeenkomstsluitende Staat ter zake van de uitoefening van dagelijkse werkzaamheden van leidinggevende, technische, commerciële of financiële aard, zijn belastbaar overeenkomstig de bepalingen van artikel 15 (Inkomsten uit een dienstbetrekking).

- aux revenus d'une créance ou d'un crédit pour lequel un soutien financier est accordé après avis du Comité de soutien financier à l'exportation (« Finexpo »);
- aux revenus d'une créance ou d'un crédit consenti par l'Association pour la coordination du financement à moyen terme des exportations belges (« Creditexport »); et
- aux revenus d'une créance ou d'un crédit assuré par l'Office national du Ducroire.

Creditexport a toutefois été dissoute en 1998. La Banque Nationale de Belgique a alors assuré le suivi des créances et des crédits que cette Association avait consenti. Les derniers remboursements de ces créances et crédits ont eu lieu en 2009. Ceci étant, la liste du point 3 du Protocole n'est en aucun cas limitative, de sorte que l'exemption en question peut très bien bénéficier à d'autres organismes.

Quoi qu'il en soit, dans l'état actuel de la législation fiscale de Bahreïn, les revenus de créances en provenant n'y font jamais l'objet d'une retenue à la source.

Revenus d'emploi (article 15 et point 4 du Protocole)

Les règles habituelles sont de mise : imposition dans l'Etat où les activités sont exercées sauf si la règle dite des 183 jours est applicable.

On note que le point 4 du Protocole précise qu'un emploi salarié est exercé dans un Etat contractant dès lors que le salarié est physiquement présent dans cet Etat pour y exercer son activité.

Dirigeants de sociétés (article 16)

En la matière, le modèle de convention de l'OCDE prévoit uniquement que les tantièmes et les jetons de présence sont imposables dans l'Etat de résidence de la société qui les paie. En raison de certaines particularités du droit fiscal belge, la règle précédente a été complétée comme suit. Les rémunérations ne consistant pas en tantièmes ou en jetons de présence, reçues par un résident d'un Etat contractant d'une société qui est un résident de l'autre Etat contractant en raison de l'exercice d'activités journalières de direction ou de caractère technique, commercial ou financier, sont imposables conformément aux dispositions de l'article 15 (Revenus d'emploi).

Ook beloningen die een inwoner van een overeenkomstsluitende staat ontvangt in het kader van zijn activiteiten van vennoot van een vennootschap die een inwoner is van de andere overeenkomstsluitende staat, zijn belastbaar conform de regels vervat voornoemd artikel 15.

Privé-pensioenen (artikel 18)

Op verzoek van België werd aan de woonstaat geen exclusieve heffingsbevoegdheid toegewezen op het vlak van pensioenen en andere beloningen die worden betaald ter zake van een vroegere dienstbetrekking in de privésector. Ook de bronstaat beschikt over de mogelijkheid om ze te belasten.

Pensioenen en andere soortgelijke beloningen die worden betaald in uitvoering van de socialezekerheidswetgeving van een overeenkomstsluitende Staat of in het kader van een algemeen stelsel dat door die Staat is georganiseerd ter aanvulling van de voordelen waarin zijn sociale-zekerheidswetgeving voorzien, zijn belastbaar in beide overeenkomstsluitende Staten.

Andere inkomsten (artikel 21)

In afwijking van het OESO-modelverdrag, dat een exclusieve heffingsbevoegdheid toekent aan de woonstaat van de genietter, mogen de inkomsten die niet werden behandeld in de andere artikelen van de Overeenkomst ook in de bronstaat van die inkomsten belast worden wanneer ze niet in de woonstaat van de genietter belast werden.

Het vermijden van dubbele belasting (artikel 23)

In België, wordt dubbele belasting op de volgende wijze vermeden :

- inkomsten (niet zijnde dividenden, interest of royalty's) die ingevolge de bepalingen van de Overeenkomst in Bahrein belastbaar zijn en die aldaar zijn belast : vrijstelling met progressievoorbehoud; de inkomsten worden in aanmerking genomen om het belastingtarief vast te stellen dat van toepassing is op de rest van het inkomen van die inwoner en om de gemeentelijke opcentiemen te berekenen;
- dividenden geïnd door vennootschappen : toepassing van het stelsel van de definitief belaste inkomsten (DBI) onder de voorwaarden en binnen de grenzen waarin de Belgische wetgeving voorziet;
- interest en royalty's : toekenning van het forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting (FBB), onder de voorwaarden en binnen de grenzen waarin de Belgische interne wetgeving voorziet.

Les rémunérations qu'un résident d'un Etat contractant tire, en tant qu'associé dans une société autre qu'une société par actions qui est un résident de l'autre Etat contractant, de son activité personnelle au sein de cette société sont également imposables conformément aux dispositions du dit article 15.

Pensions privées (article 18)

A la demande de la Belgique, il n'a pas été conféré à l'Etat de résidence un pouvoir d'imposition exclusif sur les pensions et autres rémunérations similaires payées à titre d'un emploi antérieur exercé dans le secteur privé. L'Etat de la source dispose lui aussi de la faculté de les imposer.

Pareillement, les pensions et autres rémunérations similaires payées en exécution de la législation sociale d'un Etat contractant ou d'un régime général organisé par cet Etat en vue de compléter les avantages prévus par sa législation sociale sont imposables dans les deux Etats contractants.

Autres revenus (article 21)

Par dérogation au modèle OCDE, qui octroie un pouvoir d'imposition exclusif à l'Etat de résidence du bénéficiaire, les revenus non traités dans les autres articles de la Convention peuvent également être imposés dans l'Etat de la source de ces revenus lorsque les revenus concernés n'ont pas été imposés dans l'Etat de résidence du bénéficiaire.

Elimination de la double imposition (article 23)

En Belgique, la double imposition est évitée de la manière suivante:

- revenus (autres que dividendes, intérêts ou redevances) qui sont imposables à Bahrein conformément aux dispositions de la Convention, et qui y sont imposés: exemption avec réserve de progressivité; les revenus sont pris en compte pour déterminer le taux d'imposition applicable au reste du revenu de ce résident ainsi que pour le calcul des additionnels communaux.
- dividendes reçus par des sociétés : application du régime des revenus définitivement taxés (RDT) dans les conditions et limites prévues par la législation belge;
- intérêts et redevances : octroi de la quotité forfaitaire d'impôt étranger (QFIE), dans les conditions et limites prévues par la législation interne belge.

De Overeenkomst bevat ook de gebruikelijke regel die tot doel heeft dubbele aftrek van verliezen te voorkomen.

In Bahrein wordt dubbele belasting in principe vermeden door toepassing van de verrekeningsmethode. Wanneer het gaat om inkomsten waarvoor de Overeenkomst een uitsluitende heffingsbevoegdheid aan België toekent, maakt Bahrein evenwel gebruik van de methode van vrijstelling met progressievoorbehoud.

Uitwisseling van inlichtingen (artikel 26)

Zoals hierboven reeds gezegd vervangt het Protocol van 2009 artikel 26 van de Overeenkomst teneinde dit laatste in overeenstemming te brengen met de norm die momenteel internationaal erkend is voor de administratieve bijstand in belastingzaken.

Daardoor zal de door de Overeenkomst geregelde uitwisseling van inlichtingen ook van toepassing zijn op de bankgegevens die naar verwachting relevant zullen zijn voor de toepassing van de bepalingen van de Overeenkomst zelf en van de internrechtelijke bepalingen van België en van Bahrein inzake belastingen van elke soort en benaming die worden geheven door of ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten.

In navolging van wat is bepaald in artikel 26 van het OESO-Model, wordt de uitwisseling van inlichtingen immers noch door artikel 1 noch door artikel 2 beperkt. Bovendien zijn België en Bahrein overeengekomen dat de uitdrukking « door of ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten » op zodanige wijze moet geïnterpreteerd worden dat ook de belastingen beoogd worden die worden geheven door of ten behoeve van staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen van de overeenkomstsluitende Staten; die interpretatie zal worden bevestigd door een regeling in onderling overleg wanneer de Overeenkomst in werking zal treden.

Overeenkomstig paragraaf 5 van het OESO-model verbiedt de nieuwe paragraaf 5 de overeenkomstsluitende Staten dus om zich te verschuilen achter een eventueel bankgeheim om te weigeren inlichtingen uit te wisselen die in het bezit zijn van een bank, een financiële instelling, een stichting, een gevolmachtigde of een persoon die werkzaam is in de hoedanigheid van een vertegenwoordiger of een vertrouwenspersoon (daaronder begrepen een « trust ») of omdat die inlichtingen betrekking hebben op eigendomsbelangen in een persoon.

In verscheidene adviezen die hij over soortgelijke akkoorden heeft uitgebracht, heeft de Raad van State gewezen op twee onvolkomenheden met betrekking tot het taalgebruik. Die onvolkomenheden zijn te vinden in de Nederlandse en de Franse versies van paragraaf 5 van het nieuwe artikel inzake uitwisseling van inlichtingen dat door die akkoorden wordt ingevoerd.

La Convention contient aussi la règle habituelle visant à prévenir la double déduction des pertes.

A Bahreïn, la double imposition est en principe évitée par l'application de la méthode de l'imputation. Toutefois c'est à la méthode de l'exemption avec réserve de progressivité que recourt Bahreïn en ce qui concerne les revenus pour lesquels la Convention reconnaît un pouvoir d'imposition exclusif à la Belgique.

Echange de renseignements (article 26)

Comme indiqué ci-avant, le Protocole de 2009 a remplacé l'article 26 de la Convention afin de mettre celle-ci en conformité avec le standard actuel internationalement reconnu en matière d'assistance administrative dans le domaine fiscal.

De la sorte, l'échange de renseignements organisé par la Convention s'appliquera aussi aux renseignements bancaires vraisemblablement pertinents pour appliquer les dispositions de la Convention elle-même ainsi que les dispositions du droit interne de la Belgique et de Bahreïn en matière d'impôts de toute nature ou dénomination perçus par ou pour le compte des États contractants.

A l'instar de ce que prévoit l'article 26 du Modèle OCDE, l'échange de renseignements n'est en effet restreint ni par l'article 1er ni par l'article 2. En outre, la Belgique et le Bahreïn ont convenu que les termes « par ou pour le compte des États contractants » devaient être interprétés de telle manière que les impôts perçus par ou pour le compte des subdivisions politiques ou des collectivités locales des États contractants soient aussi couverts; cette interprétation sera confirmée par accord amiable lorsque la Convention entrera en vigueur.

Conformément au paragraphe 5 du Modèle OCDE, le nouveau paragraphe 5 interdit donc aux États contractants de se retrancher derrière un éventuel secret bancaire pour refuser d'échanger des renseignements détenus par une banque, un établissement financier, une fondation, un mandataire ou une personne agissant en tant qu'agent ou fiduciaire (y compris un « trust ») ou parce que ces renseignements se rattachent aux droits de propriété d'une personne.

Dans plusieurs avis concernant des accords analogues, le Conseil d'Etat a attiré l'attention sur deux imperfections linguistiques dans les versions néerlandaise et française du paragraphe 5 du nouvel article relatif à l'échange de renseignements introduit par ces accords.

De Raad van State heeft vooreerst opgemerkt dat de bewoordingen « *une personne agissant en tant [que] (...) fiduciaire* » in de Franse vertaling en « een persoon die werkzaam is in de hoedanigheid van (...) een zaakwaarnemer » in de Nederlandse vertaling niet volledig blijken overeen te stemmen. Dienaangaande moeten volgende opmerkingen gemaakt worden. Wat dat punt betreft neemt de Franse vertaling van het Protocol van 2009 letterlijk de overeenstemmende bewoordingen over van de officiële Franse versie van het modelverdrag van de OESO. Er bestaat geen officiële Nederlandse versie van dat modelverdrag. Conform de commentaar bij artikel 26 van het OESO-model (nr. 19.12) wordt een persoon gewoonlijk geacht werkzaam te zijn « in de hoedanigheid van een zaakwaarnemer » wanneer die persoon transacties doet of fondsen of goederen beheert, niet in zijn eigen naam, noch voor zijn eigen rekening, maar voor rekening van een andere persoon, waarmee hij een band heeft die aan de ene kant vertrouwen impliceert en noodzaakt en aan de andere kant goede trouw. De uitdrukking « een persoon die werkzaam is in de hoedanigheid van (...) een zaakwaarnemer » moet overeenkomstig die commentaar geïnterpreteerd worden.

In dezelfde paragraaf 5 wordt in de Nederlandse vertaling de uitdrukking « eigendomsbelangen in een persoon » gebruikt terwijl in de Franse vertaling « *droits de propriété d'une personne* » is gebruikt.

Er wordt ook hier opgemerkt dat de Franse vertaling van de tekst overeenstemt met de officiële Franse versie van het OESO-modelverdrag. De Nederlandse vertaling is de letterlijke vertaling van de uitdrukking « *ownership interests in a person* » die niet alleen in de ondertekende Engelse tekst van het Protocol van 2009 is gebruikt, maar die bovendien overeenstemt met de officiële Engelse versie van het OESO-modelverdrag. In de commentaar ter zake bij artikel 26 (nr. 19.13) van het OESO-modelverdrag wordt dienaangaande verduidelijkt dat die uitdrukking met name slaat op eigendomsbelangen in vennootschappen, partnerships, stichtingen of gelijkaardige georganiseerde structuren.

De tweede zin van paragraaf 5 bepaalt overigens dat de belastingadministratie van de aangezochte Staat, teneinde de gevraagde inlichtingen overeenkomstig paragraaf 5 te kunnen meedelen, de bevoegdheid heeft om het mededelen van inlichtingen te vragen en om onderzoeken en verhoren in te stellen, en dit niettegenstaande elke andersluidende bepaling in zijn interne belastingwetgeving.

Invorderingsbijstand (artikel 27)

Dit artikel formuleert het principe van wederzijdse bijstand voor de betekening en de invordering van de in de Overeenkomst bedoelde belastingen, alsmede van de opcentiemen, verhogingen, vergoedingen voor laattijdige betaling, kosten en boeten van niet strafrechtelijke aard. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Sta-

En premier lieu, le Conseil d'Etat a relevé que les mots « *une personne agissant en tant [que] (...) fiduciaire* » dans la traduction française et « *een persoon die werkzaam is in de hoedanigheid van (...) een zaakwaarnemer* » dans la traduction néerlandaise ne paraissent pas concorder parfaitement. A cet égard, il convient de faire les remarques suivantes. Sur ce point, la traduction française du Protocole de 2009 reprend littéralement les termes correspondants de la version française officielle du Modèle de convention de l'OCDE. Il n'existe pas de version officielle néerlandaise de ce Modèle de convention. Conformément aux commentaires sur l'article 26 du modèle OCDE (n° 19.12), on considère généralement qu'une personne agit « en tant que fiduciaire » lorsque cette personne effectue des transactions ou gère des fonds ou des biens non pas en son nom propre ou pour son propre compte mais pour le compte d'une autre personne avec laquelle elle a des relations qui impliquent et nécessitent de la confiance d'une part et de la bonne foi de l'autre. Les termes « *een persoon die werkzaam is in de hoedanigheid van (...) een zaakwaarnemer* » doivent être interprétés conformément à ces commentaires.

Dans le même paragraphe 5, on trouve dans la traduction néerlandaise « *eigendomsbelangen in een persoon* » et dans la traduction française « *droits de propriété d'une personne* ».

A nouveau, on remarque que la traduction française du texte correspond à la version française officielle du Modèle de convention de l'OCDE. La traduction néerlandaise est la traduction littérale de l'expression « *ownership interests in a person* », qui est non seulement utilisée dans le texte signé en anglais du Protocole de 2009 mais qui correspond en outre à la version anglaise officielle du Modèle de convention de l'OCDE. Dans les commentaires pertinents sur l'article 26 du Modèle de convention de l'OCDE (n° 19.13), il est précisé à cet égard que cette expression désigne notamment les droits de propriété des sociétés, sociétés de personnes, fondations ou structures organisationnelles similaires.

Par ailleurs, la seconde phrase du paragraphe 5 stipule qu'en vue de fournir les renseignements demandés conformément au paragraphe 5, l'administration fiscale de l'État requis a le pouvoir de demander la communication de renseignements et de procéder à des investigations et à des auditions nonobstant toute disposition contraire de sa législation fiscale interne.

Assistance au recouvrement (article 27)

Cet article consiste en l'énonciation du principe d'une assistance mutuelle aux fins de notifier et de recouvrer les impôts visés par la Convention ainsi que tous additionnels, accroissements, pénalisations pour paiement tardif, frais et amendes sans caractère pénal. Ses modalités d'application seront déterminées ultérieurement, dans les limites des sys-

ten bepalen in onderlinge overeenstemming en binnen de grenzen van hun belastingstelsels de wijze van uitvoering van dit artikel. De toepassingvoorwaarden ervan zullen later worden vastgesteld door een akkoord tussen bevoegde autoriteiten.

Beperking van de voordelen van de Overeenkomst (artikel 28)

Gelet op het feit dat Bahrein geen algemeen van toepassing zijnde personenbelasting of vennootschapsbelasting kent, heeft België voorzichtigheidshalve geopteerd om een anti-misbruikbepaling op te nemen. Deze is gebaseerd op de bepaling die bij wijze van voorbeeld voorkomt in de commentaar *ad hoc* bij het OESO-modelverdrag inzake belastingen.

Op grond van die bilaterale bepaling kunnen de belastingautoriteiten de voordelen van de artikelen 10, 11 en 12 van de Overeenkomst weigeren wanneer bewezen is dat om indien het belangrijkste doel of één van de belangrijkste doelstellingen van een persoon die betrokken is bij het creëren of het overdragen van een recht of een schuldvordering uit hoofde waarvan dividenden, inkomsten uit schuldvorderingen of royalty's verschuldigd zijn, erin bestond voordeel te halen uit die artikelen door middel van het creëren of overdragen van dat recht of die schuldvordering. Met andere woorden, de voordelen van de artikelen 10, 11 en 12 van de Overeenkomst kunnen geweigerd worden wanneer de verrichting niet gerechtvaardigd was door motieven van voornamelijk economische of commerciële aard.

Op die manier beschikt België over een mogelijkheid om te reageren tegen het opzetten van puur artificiële constructies die tot doel hebben aan de Belgische belasting te ontsnappen.

Inwerkingtreding (artikel 30 en artikel 2 van het Protocol van 2009)

Eens de Overeenkomst, zoals gewijzigd door het Protocol van 2009, in werking getreden is, is ze van toepassing :

- op de bij de bron verschuldigde belastingen op inkomsten die zijn toegekend of betaalbaar gesteld op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op het jaar waarin de Overeenkomst en het Protocol van 2009 in werking zijn getreden;
- op de andere belastingen geheven naar inkomsten van belastbare tijdperken die aanvangen op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op het jaar waarin de Overeenkomst en het Protocol van 2009 in werking zijn getreden;

tèmes fiscaux des deux Etats contractants, par le biais d'un accord amiable entre autorités compétentes.

Limitation des avantages de la Convention (article 28)

Compte tenu de l'inexistence, à Bahreïn, tant d'un impôt des personnes physiques et que d'un impôt des sociétés d'application générale, la délégation belge a, par prudence, opté pour l'insertion d'une disposition anti-abus. Celle-ci s'inspire de la disposition qui figure, à titre exemplatif, dans les commentaires *ad hoc* du Modèle de Convention de l'OCDE.

Sur la base de cette disposition bilatérale, les autorités fiscales peuvent refuser les avantages des articles 10, 11 et 12 de la Convention lorsqu'il est établi que l'objectif principal de toute personne impliquée dans la création ou la cession d'un droit ou d'une créance au titre duquel des dividendes, des revenus de créances ou des redevances sont payés, ou un de ses objectifs principaux, était de tirer avantage de ces articles au moyen de cette création ou de cette cession. En d'autres termes, les avantages des articles 10, 11 et 12 de la Convention peuvent être refusés lorsque l'opération n'était pas justifiée par des motifs essentiellement économiques ou commerciaux.

La Belgique dispose ainsi d'une possibilité de lutter contre les montages purement artificiels destinés à échapper à l'impôt belge.

Entrée en vigueur (article 30 et article 2 du Protocole de 2009)

Une fois en vigueur, la Convention, telle que modifiée par le Protocole de 2009, s'appliquera :

- aux impôts dus à la source sur les revenus attribués ou mis en paiement à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur de la Convention et du Protocole de 2009;
- aux autres impôts établis sur des revenus de périodes imposables commençant à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur de la Convention et du Protocole de 2009;

- met betrekking tot elke andere belasting die verschuldigd is ter zake van belastbare feiten die zich voordoen op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op het jaar waarin het Protocol van 2009 in werking is getreden; en
- op belastingen naar het vermogen geheven van bestanddelen van het vermogen die bestaan op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op het jaar waarin de Overeenkomst in werking is getreden.

De voorgelegde akten bieden een bevredigende oplossing voor de problemen inzake dubbele belasting die thans tussen België en Bahrein bestaan of die in de toekomst tussen beide Staten zouden kunnen optreden. Die instrumenten zijn dus van aard om bij te dragen aan de verbetering van de economische betrekkingen tussen beide Staten. Ze bieden bovendien een toereikende oplossing met betrekking tot de administratieve bijstand in fiscale aangelegenheden tussen beide Staten.

De Minister belast met Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen,

Guy VANHENGEL

- à tout autre impôt dû au titre d'événements imposables se produisant à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur du Protocole de 2009; et
- aux impôts sur la fortune établis sur des éléments de fortune existant à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur de la Convention.

Les actes soumis offrent une solution satisfaisante aux problèmes de double imposition qui existent entre la Belgique et Bahrein ou qui pourraient se présenter à l'avenir entre les deux Etats. Ces instruments sont donc de nature à contribuer à l'amélioration des relations économiques entre les deux Etats. Ils offrent en outre une solution satisfaisante en ce qui concerne l'assistance administrative en matière fiscale entre les deux Etats.

Le Ministre chargé des Finances, du Budget, de la Fonction publique et des Relations extérieures,

Guy VANHENGEL

**VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE
ONDERWORPEN AAN HET ADVIES
VAN DE RAAD VAN STATE**

VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE

houdende instemming met :

- 1° de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007; en
- 2° het Protocol, gedaan te Manama op 23 november 2009, tot wijziging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Op voorstel van de Minister van Externe Betrekkingen,

Na beraadslaging,

BESLUIT

De Minister van Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen is ermee belast bij het Brussels Hoofdstedelijk Parlement het ontwerp van ordonnantie in te dienen waarvan de tekst hierna volgt :

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

De Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007, zal volkomen gevolg hebben.

Artikel 3

Het Protocol, gedaan te Manama op 23 november 2009, tot wijziging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007, zal volkomen gevolg hebben.

**AVANT-PROJET D'ORDONNANCE
SOU MIS À L'AVIS
DU CONSEIL D'ETAT**

AVANT-PROJET D'ORDONNANCE

portant assentiment à :

- 1° la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, faite à Manama le 4 novembre 2007, et au
- 2° Protocole, fait à Manama le 23 novembre 2009, modifiant la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, faite à Manama le 4 novembre 2007

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Sur la proposition du Ministre des Relations extérieures,

Après délibération,

ARRETE

Le Ministre des Finances, du Budget, de la Fonction publique et des Relations extérieures est chargé de présenter au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, le projet d'ordonnance dont la teneur suit:

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

La Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, faite à Manama le 4 novembre 2007, sortira son plein et entier effet.

Article 3

Le Protocole, fait à Manama le 23 novembre 2009, modifiant la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, faite à Manama le 4 novembre 2007, sortira son plein et entier effet.

Brussel,

De Minister-President belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid, Ontwikkelingssamenwerking en Gewestelijke Statistiek,

Rudi VERVOORT

De Minister belast met Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen,

Guy VANHENGEL

Bruxelles, le

Le Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique, de la Coopération au Développement et de la Statistique régionale,

Rudi VERVOORT

Le Ministre chargé des Finances, du Budget, de la Fonction publique et des Relations extérieures,

Guy VANHENGEL

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, tweede kamer, op 27 november 2013, door de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Financiën, Begroting en Externe Betrekkingen verzocht hem binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van ordonnantie « houdende instemming met :

- 1° de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007; en
- 2° het Protocol, gedaan te Manama op 23 november 2009, tot wijziging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007 »,

heeft het volgende advies (nr. 54.597/2) gegeven :

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling Wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het voorontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

ONDERZOEK VAN HET VOORONTWERP

1. De vraag rijst wie in België uitvoering zal moeten geven aan een verzoek om inlichtingen uitgaande van een bevoegde autoriteit van het Koninkrijk Bahrein.

Volgens artikel 3, paragraaf 1, f), ii), van de overeenkomst betekent de uitdrukking « bevoegde autoriteit » in België « de Minister van Financiën of zijn bevoegde vertegenwoordiger ». Aangezien het om een gemengd verdrag gaat, is de bevoegde autoriteit niet alleen de federale overheid, maar kan het ook om een deelentiteit gaan.

Daarom verdient het aanbeveling om op het interne Belgische vlak te voorzien in een coördinatiemechanisme en -orgaan, zodat de autoriteiten van het Koninkrijk Bahrein weten tot wie een verzoek om inlichtingen moet worden gericht en de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten onderling kunnen uitmaken op welke wijze gevolg wordt gegeven aan een concreet verzoek. Zoals in de memorie van toelichting wordt aangegeven, beveelt de Raad van State dan ook aan daarover een samenwerkingsakkoord in de zin van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 « tot hervorming der instellingen » te sluiten (1).

2. De vraag rijst of de nieuwe regeling inzake het uitwisselen van inlichtingen tot bestuurlijke of strafrechtelijke bestraffing en tot gedwongen

(1) Vergelijk met artikel 1bis van de bijzondere wet van 16 januari 1989 « betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten », en met het samenwerkingsakkoord van 7 december 2001 tussen de federale Staat en de Gewesten « betreffende de uitwisseling van informatie in het kader van de uitoefening van hun fiscale bevoegdheden en betreffende de overlegprocedures inzake technische uitvoerbaarheid van door de Gewesten voorgenomen wijzigingen aan de gewestelijke belastingen en inzake de technische uitvoerbaarheid van de invoering door de Gewesten van algemene belastingverminderingen of -vermeerderingen van de verschuldigde personenbelasting ».

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Finances, du Budget et des Relations extérieures, le 27 novembre 2013, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet d'ordonnance « portant assentiment à :

- 1° la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, faite à Manama le 4 novembre 2007, et au
- 2° Protocole, fait à Manama le 23 novembre 2009, modifiant la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, faite à Manama le 4 novembre 2007 »

a donné l'avis (n° 54.597/2) suivant :

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations suivantes.

EXAMEN DE L'AVANT-PROJET

1. La question se pose de savoir qui devra donner exécution en Belgique à une demande de renseignements émanant d'une autorité compétente du Royaume de Bahreïn.

Selon l'article 3, paragraphe 1er, f), ii), de la Convention, l'expression « autorité compétente » désigne pour ce qui concerne la Belgique « le Ministre des Finances ou son représentant autorisé ». Vu qu'il s'agit d'un traité mixte, l'autorité compétente n'est pas exclusivement l'autorité fédérale mais il peut aussi s'agir d'une entité fédérée.

Il est par conséquent recommandé sur le plan interne belge de prévoir un mécanisme et un organe de coordination afin que les autorités du Royaume de Bahreïn sachent à qui elles doivent adresser une demande de renseignements et que l'État fédéral, les communautés et les régions puissent déterminer entre eux comment donner suite à une demande concrète. Comme annoncé dans l'exposé des motifs, le Conseil d'État recommande à ce sujet de conclure un accord de coopération au sens de l'article 92bis de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles (1).

2. La question se pose de savoir si en cas de refus de collaborer à des investigations, le nouveau dispositif en matière d'échange de renseigne-

(1) Comparer avec l'article 1^{er}bis de la loi spéciale du 16 janvier 1989 « relative au financement des Communautés et des Régions » et avec l'accord de coopération du 7 décembre 2001 entre l'État fédéral et les Régions « relatif à l'échange d'informations dans le cadre de l'exercice de leurs compétences fiscales et aux procédures de concertation concernant l'applicabilité technique des modifications aux impôts régionaux projetées par les Régions et l'applicabilité technique de l'instauration par les Régions de réductions ou d'augmentations générales de l'impôt des personnes physiques dû ».

tenuitvoerlegging kan leiden indien geweigerd wordt mee te werken aan onderzoeksverrichtingen.

Het staat aan de steller van het voorontwerp om zich over deze vraag uit te spreken en om, naargelang van zijn bedoelingen, eventueel het voorontwerp van ordonnantie aan te vullen met normatieve bepalingen in die zin ⁽²⁾.

3. Aangezien de Engelse tekst van de overeenkomst en het protocol doorslaggevend is in geval van verschil in uitlegging, moet ook de Engelse versie van de teksten die aan de parlementaire instemming zijn onderworpen, bij de parlementaire voorbereiding worden gevoegd.

De kamer was samengesteld uit

De Heren	Y. KREYNS,	kamervoorzitter,
	J. JAUMOTTE, B. BLERO,	staatsraden,
	C. BEHRENDT, J. ENGLEBERT,	assessoren van de afdeling Wetgeving,
Mevrouw	B. VIGNERON,	griffier.

Het verslag is uitgebracht door de Heer P. RONVAUX, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van mevrouw M. BAGUET.

<i>De Griffier,</i>	<i>De Voorzitter,</i>
B. VIGNERON	Y. KREYNS

ments peut conduire à une répression administrative ou pénale et à une exécution forcée.

Il appartient à l'auteur de l'avant-projet de se déterminer sur cette question et, en fonction de ses intentions, d'éventuellement compléter l'avant-projet d'ordonnance par des dispositions normatives en la matière ⁽²⁾.

3. Comme le texte anglais de la Convention et du protocole prévaut en cas de divergence d'interprétation, la version anglaise des textes soumis à l'assentiment du Parlement doit également être jointe dans les travaux parlementaires.

La chambre était composée de

Messieurs	Y. KREYNS,	président de chambre,
	J. JAUMOTTE, B. BLERO,	conseillers d'État,
	C. BEHRENDT, J. ENGLEBERT,	assesseurs de la section de législation,
Madame	B. VIGNERON,	griffier.

Le rapport a été présenté par M. P. RONVAUX, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de Mme M. BAGUET.

<i>Le Griffier,</i>	<i>Le Président,</i>
B. VIGNERON	Y. KREYNS

(2) Op dat punt wordt inzonderheid verwezen naar de opmerkingen 6 tot 6.3. die zijn geformuleerd in advies 48.056/VR, op 27 april 2010 gegeven over een voorontwerp van wet « houdende instemming met het Akkoord, gedaan te Brussel op 23 oktober 2009, tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van het Prinsdom Andorra inzake de uitwisseling van inlichtingen met betrekking tot belastingaangelegenheden en houdende aanpassing van de Belgische belastingwetgeving aan sommige bepalingen van voornoemd Akkoord » (*Parl. St. Senaat 2010-2011, nr. 5-969/1, blz. 37-47*),

(2) Il est renvoyé sur ce point notamment aux observations 6 à 6.3. formulées dans l'avis 48.056/VR, donné le 27 avril 2010 sur un avant-projet de loi « portant assentiment à l'Accord, fait à Bruxelles le 23 octobre 2009, entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la Principauté d'Andorre en vue de l'échange de renseignements en matière fiscale et adaptant la législation fiscale belge à certaines dispositions dudit Accord » (*Doc. parl., Sénat, 2010-2011, n° 5-969/1, pp. 37-47*).

ONTWERP VAN ORDONNANTIE**houdende instemming met :**

1° de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007, en

2° het Protocol, gedaan te Manama op 23 november 2009, tot wijziging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Op voorstel van de Minister van Externe Betrekkingen,

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Minister van Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen is ermee belast bij het Brussels Hoofdstedelijk Parlement het ontwerp van ordonnantie in te dienen waarvan de tekst hierna volgt :

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

De Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007, zal volkomen gevolgd hebben (*).

(*) De volledige tekst van de Overeenkomst en het Protocol kunnen op de griffie van het Parlement geraadpleegd worden.

PROJET D'ORDONNANCE**portant assentiment :**

1° à la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, faite à Manama le 4 novembre 2007, et

2° au Protocole, fait à Manama le 23 novembre 2009, modifiant la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, faite à Manama le 4 novembre 2007

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Sur la proposition du Ministre des Relations extérieures,

Après délibération,

ARRETE :

Le Ministre des Finances, du Budget, de la Fonction publique et des Relations extérieures est chargé de présenter au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, le projet d'ordonnance dont la teneur suit :

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

La Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, faite à Manama le 4 novembre 2007, sortira son plein et entier effet (*).

(*) Le texte intégral de la Convention et du Protocole peuvent être consultés au greffe du Parlement.

Artikel 3

Het Protocol, gedaan te Manama op 23 november 2009, tot wijziging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007, zal volkomen gevolg hebben (*).

Brussel, 21 november 2013

De Minister-President belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid, Ontwikkelingssamenwerking en Gewestelijke Statistiek,

Rudi VERVOORT

De Minister belast met Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen,

Guy VANHENGEL

Article 3

Le Protocole, fait à Manama le 23 novembre 2009, modifiant la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Bahreïn tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, faite à Manama le 4 novembre 2007, sortira son plein et entier effet (*).

Bruxelles, le 21 novembre 2013

Le Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Propreté publique, de la Coopération au Développement et de la Statistique régionale,

Rudi VERVOORT

Le Ministre chargé des Finances, du Budget, de la Fonction publique et des Relations extérieures,

Guy VANHENGEL

(*) De volledige tekst van de Overeenkomst en het Protocol kunnen op de griffie van het Parlement geraadpleegd worden.

(*) Le texte intégral de la Convention et du Protocole peuvent être consultés au greffe du Parlement.

